

Kan alternative hogstformer øke lønnsomheten?

Av Nils Lexerød

Behandlingsmetodene som brukes i bestandskogbruket er kjente og godt dokumenterte. Alternative behandlingsmetoder vet vi også en del om, på tross av at det i lang tid har vært fokusert lite på slike, både i praksis og i forskning.

I de senere år er ulike problemstillinger knyttet til konsekvensene for foryngelse, produksjon, virkeskvalitet, driftsteknikk og økonomi tatt opp.

Institutt for skogfag ved NLH (Norges landbrukshøgskole) har gjennomført et prosjekt om alternative behandlingsmetoder. Målsettingen her var å vurdere hvordan ulike skogbehandlinger, innenfor gjeldende rammebetingelser for bevaring av biologisk mangfold og hensyn til andre utmarksnæringer, kan påvirke nettoinntekten på kort sikt og lønnsomheten av virkeproduksjon på lang sikt.

Alternative behandlingsmetoder:

- skjermstillingshogst
- bledningshogst
- fjellskoghogst
- naturkultur

Kjente behandlingsmetoder fra bestandsskogbruket:

- flatehogst
- frøtrestillingshogst

Alle behandlingsmetodene er beskrevet, men hovedvekten er lagt på [naturkultur](#).

I Skogforskserien «[Aktuelt fra skogforskningen](#)» nr. 4/01 gis en samlet, grundig oversikt over eksisterende kunnskap. Forfatteren tar sikte på å dokumentere det som er kjent og å avdekke områder hvor det er behov for mer kunnskap. Det er hovedsakelig norske forhold som beskrives, men også en del erfaringer fra svensk og finsk skogbruk er tatt med.

Skogforsk: tlf: 64 94 90 00, www.skogforsk.no; Institutt for skogfag: tlf: 64 94 88 80, www.nlh.no/isf; redaktør: Bjørn R. Langerud

Naturkultur er en behandlingsmetode der enkeltreet er behandlingsenheten. Metoden karakteriseres ved to hovedaktiviteter:

1. Hogstmodne trær avvirkes, mens trær med høy verditilvekst fristilles
2. Foryngelse sikres ved en kombinasjon av naturlig foryngelse og suppleringsplanting

De viktigste konklusjonene om **naturkultur** i rapporten er:

- naturkultur er best egnet i sjiktet skog
- det er ofte tilstrekkelig med forhåndsfor­yngelse i bestandet før hogst slik at foryngelse kan skje naturlig uten gjen­setting av frøtrær. Forhåndsfor­yngelsen vil reagere på fristillingen etter noen år. Det er samtidig viktig at fristillingen ikke er for kraftig fordi det vil øke avgangen av forhåndsfor­yngelsen.
- produksjonen i flersjiktet skog er i gjennomsnitt 15 – 20% lavere enn i ensjiktet skog. For høyt uttak vil redusere tilveksten.

- driftskostnadene ved naturkultur vil antagelig øke med 10-25 %.
- rotnettoen (bruttoverdi av tømmer – driftskostnader) ved naturkultur forventes å bli omtrent den samme som ved flatehogst. Imidlertid vil behovet for investering i ny skog bli mindre slik at nettoinntekten på kort sikt forbedres.
- på grunn av manglende kunnskap om produksjonen og virkekvaliteten i en flersjiktet skog kan vi foreløpig ikke trekke noen konklusjoner om lønnsomheten på lang sikt.
- i et bærekraftig perspektiv vil det være verdifullt å bevare valgmulighetene for fremtiden ved å drive en variert skogbehandling. I flersjiktet skog kan dette gjøres ved at skogen behandles med naturkultur slik at den beholder en flersjiktet struktur.

Forfatteren kan kontaktes på:
nils.lexerod@isf.nlh.no

© Foto: Dan Aamlid